

Előljáróban

Megalakult az MTA Szociális Munka Albizottsága

A Magyar Tudományos Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya a Szociológiai Tudományos Bizottság egyöntetű támogatásával és előterjesztésével 2017. június 7-én teljes egyetértésben elfogadta és támogatta a Szociológiai Bizottság keretén belül a Szociális Munka Albizottság létrejöttét.

Lassan harminc éve a hazai szociális szakma és képzésének újrászervezése és újraindítása után mondható: ideje volt ennek. Másképpen fogalmazva: 2016 év végén és 2017 év elején jött el az ideje annak, hogy a szakma professzionalizációja folyamányaként a szociális munkát gyakorló, tanító és kutató szakemberek egy csoportja, részben az Akadémia köztestületi tagjai, részben a köztestületi tagságot a jövőben felvállalni kívánók az Iskolaszövetség szervezeti támogatásával összefogtak az albizottság létrehozására vonatkozó szándéknyilatkozat megfogalmazása, megvitatása és eldöntése ügyében. „Oldalról” is volt motiváció, hiszen az MTA Pedagógiai Tudományos Bizottságán belül, ugyan más indítékokkal, 2016 év végén létrejött a Szociálpedagógia Albizottság is.

A magyarországi szociális munka reneszánsza, a rendszerváltás körüli időszakban összekapcsolódott a szociális munka akadémiai világának (a képzésnek-oktatásnak és a kutatásnak), valamint a szakmai gyakorlatnak a fejlődése. Ennek ellenére nem állíthatjuk, hogy ne lenne bőven feladat a szociális munka tudományának a tudomány világába történő jobb beillesztése terén, illetve a szociális munka tudománya és praxisa közötti kapcsolat jobbítása terén. Több szociálismunka-kutatásra, több elismert szociálismunka-kutatóra és a szociális munka gyakorlatával kapcsolatban még több tudományos reflexióra van szükség. Nem lebecsülve az egyetemi tanszékek, a szakmai folyóiratok és mások tudományszervező tevékenységét, egy akadémiai albizottság jelentős hatást gyakorolhat a szociális munkával foglalkozó tudományosság fejlődésére.

Utalni kell arra is, hogy a Szociális Munka 2014-ben elfogadott Globális Definíciójának (Global Definition of Social Work) megfogalmazói fontosnak tartották annak rögzítését, hogy a szociális munka egyaránt magában foglalja a szociális munkát mint szakmai tevékenységet; és a szociális munkát mint a tudomány egyik területét. A definíció utal ennek a tudományos részterületének a jellegére is: *„Alátámasztva a szociális munka, a társadalomtudományok és a humán tudományok elméleteivel, valamint a helyi tudásokkal, a szociális munka támogatja az embereket és a rendszereket az élet kihívásainak leküzdésében, és tevékenykedik mindenki jóllétének gyarapítása érdekében...”* Ez legalább három dologra mutat rá: a szociális munkának vannak sajátos elméletei; a szociális munka tudományos vizsgálata jellemzően interdiszciplináris megközelítést igényel; és a szociális munka tudománya alkalmazott jellegű, mely kapcsolódik a szociális munka praxisához.

A szociális szakma és munka hazai fejlődésében tehát mérföldkőnek tekinthető a Szociális Munka Albizottság megalakulása (küldetését és működési rendjét ld. külön). Mondható, hogy a tudományok Magyarországon befogadták soraik közé a szociális munkát, és ez jó válasz az MTA korábbi elnökének 2009. évi, a szakmát ledegradáló kijelentéseire is. A gyakorlatban

dolgozó szociális munkások, tanárok és kutatók egyaránt jól tudják: fontos, hogy a szociális szakmának legyen önálló tudományos rangja, profilja, elmélete, identitása, módszertana, és kutatási eredményeit a lehető legszélesebb szakmai nyilvánosságban ossza meg, ahogy ez számos más országban már régen természetes gyakorlat.

A küldetésnyilatkozat a szociális munka gyakorlatának multidimenzionális kutatását tűzi zászlójára, és ezzel hozzájárul a szakma valóságának feltárásához, a rendkívül gazdag tapasztalatok összegyűjtéséhez, kvantitatív és kvalitatív módszerekkel történő elemzéséhez, a „gyakorlat elméletének” alakításához, a bizonyítékalapú szakmai tudás gyarapításához, a kompetenciák fejlesztéséhez, különböző szociálismunka-modellek kimunkálásához, azok gyakorlatban való alkalmazásához. Mindezeket célszerű lesz a különböző képzések tananyagaiba is beleforgatni, hogy a következő nemzedék magasabb szinten tudja mindennapi szakmai munkáját folytatni.

A Szociális Munka Albizottság így most a szociális munkára irányuló kutatások keretévé és bizonyos mértékben szervező erejévé válhat. Azaz lehetőség a kutatások szervezettebbé tétele érdekében, ugyanakkor felelősség és feladat a kutatók számára a szakma gyakorlatában dolgozókkal való együttműködésre. Miután a modern kutatások kevésbé individuálisak, inkább társas jellegűek, és amelyet hangsúlyosan kifejez a nyilatkozat: a társtudományok képviselőivel való interdiszciplináris együttműködés, a nyilvánosság, a kutatási eredmények megosztása, a kutatásokra való ösztönzés és támogatás – mind kulcsfontosságú rendező elvek. Különösen fontos, hogy az albizottság megtalálja a szintén most megalakult Társadalom- és Szociálpolitika Albizottsággal való közös munka lehetőségeit és tereit is.

Ezúton kell köszönetet mondani mindenkinek, aki írásban vagy személyes jelenlétével, gondolataival, javaslataival hozzájárult az albizottság küldetésnyilatkozatának, a szociálismunka-kutatások jellegére és feladataira, továbbá a szervezeti működésre vonatkozó dokumentum összeállításához, és közreműködött az eljárás bonyolult folyamataiban!

Budai István, Szöllősi Gábor